

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre	10 1	— kr.
Félévre	5	" "
Negyedévre	2	" 50 "
Egy óra	1	" "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Főmunkatárs: **ISJ. MÓRICZ PÁL**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Négy vasáros petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzárú hirdetések alkú szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön bejegyzésért 30 kr.

A mi napunk.

Kevésszer esik meg, ne érjen tehát szemrehányás érte, hogy a mai napot magunknak szenteljük. Minden ember életében majdnem minden esztendőben van legalább nap, amelyen magával, a maga sorsával, jövőjével foglalkozik, leveli magáról a mindennapi élet gondját, — de azért mégsem engedi át magát a pihenésnek, mindössze a változás az hogy nem a köznek, hanem magának dolgozik.

Mindenkinél megtörténik az nem is esik hátrányára senkinek, — csak az ujságíró volna más, az volna kivétel?

Nem, az nem lehet. Hiszen az ujságíró maga a közönség egy személyben, hogyan különbözhetnék tehát élete a közönségétől?!

Ez a tudat bátorit bennünket arra, hogy a mai napon magunkról beszéljünk, munkánkról s helyzetünkről a társadalom nagy gépezetében.

Volt idő amikor szolgának, nem, rabszolgának tekintette a közönség az ujságírót, akit eltértek mindenütt, de szívesen nem láttak sehoh, — munkájáért jutalma pedig még csak elismerés sem volt.

De nem lett volna életképes, nem

lett volna méltó a jövőre ez a közvélemény szolgálatába szegődött nyilazó tollas hadsereg, ha nem tudta volna kivívni magának a felszabadulást.

Kivívták. — S most az új ezredév küszöbén legyen áldott az ő nagy nevük, midőn azokat először kiejtjük Kossuth Lajos, Lovassy László Szalay László, Csengerly Antal, Kemény Zsigmond, s hozsánna néki, a legnagyobb, a legelső, a legrégebb élő ujságírónak, — Jókai Mórnak. Ők tették azt, hogy a magyar ujságíró megszűnt rabszolga lenni s felemelkedett szolgává s büszke lehetett rá, ha meggyőződéséért rabságot szenvedett...

A szolgából aztán ott a központban könnyen kifejlődött az ur, a hatalmas közvéleménynek parancsoló sajtó a hatodik nagyhatalom. Nekik már réggen van házuk, van nyugdíjuk, van tekintélyük és jövedelmük, de mi, a vidéken megmaradtunk szolgálknak, ha nem is vagyunk rabszolgák...

S ime, ébredni kezd végre a mi önértetünk is, észre vesszük immár, hogy mi is élünk s tudjuk akarni is, hogy megéljünk! De mi bohém vérünk ekkor sem tagadja meg önmagát, — könnyen elfeledjük a magunk baját s a közönség felé fordul tekintetünk...

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Költő, író, hirlapíró.

— A Debreczeni alkalmi számára írta: —

Kovácsi Kálmán.

Midőn végre már a nőt is
Megteremté a jó Isten,
Leszólt az Édenkertbe:
«Csak az almát tiltom itten.»

De, mint tudjuk, Éva anyánk
Nem hajtott az égi-szóra
S egy borisü, piros almát
Leszakasztott éhgyomorra.

„Megálljatok, megbüntettek.”
Ez viharzott rögtön rája
S a haragtól sötét felhő
Gyült az Ur szent homlokára.

És ekkor a költőt s író
Megteremté gyönyörére,
Kik megirták az első bünt.
Fügefű száz levelére...

Mikor pedig Kain Abelt
Mégölte egy virradóra:
Költő, író összenézett
S egyik se mert irni róla.

S szóltak: „Uram, teremts mellénk
Hirlapírót, ez így nem jó —
S tüstént úgy lett s megszületett
A legelső — szenzáció...”

És azóta mind a három
Veszi részét rosszból, jóból —
S közös sorssal úgy születnek
Koldus rongy- és napsugárból.

Kossuth Lajos mint szerkesztő.

— A Pesti Napló után. —

Szaplonczay Miklós máramarosmegyei országgyűlési képviselő boldogult édesatyja, Szaplonczay József 1848-iki országgyűlési képviselő irományai között Kossuth Lajosnak egy fölötté érdekes és eddigé ismeretlen levelére akadt, a mely 1841-ben kelt, közvetlenül az után, hogy

Nyugdíjat, segély alapot kívánunk magunknak teremteni s a közönséghez fordulunk érte, ahhoz a közönséghez, mely nekünk annyi hasonló jókat köszönhet. S mikor látjuk, hogy ez a művelt közönség megtisztel bennünket, részt vesz munkánkban, melylyel saját jövőnkét építjük, szerepeket vállal hangversenyünk sikere érdekében s megfizeti a felemelt helyáratokat azért, hogy nekünk legyen szivből élnünk: elfeledjük, hogy jogunk van élni és megérdemeljük ezt, csak leborulunk némán, elrejtjük arcunkat s úgy rebegjük hosszú sohajtással:

„Köszönjük, élet, áldomásodat,
Ez jó mulatság, férfi munka volt!”

Igen férfimunka! Ezzel érdemelünk ki magunknak s ezt ígérjük a hálából jövőre is.

Ismétellen köszönjük a szíves pártfogást és szivünk mélyéből kiáltjuk:
Éljen a haza! Éljen Debreczen!

Kohányi Gyula.

Az ujság.

— Hogyan készül a közvélemény?

Debreczen, febr. 12.

Az ujság a közönség számára készül, azt szolgálja s annak tényeiről, a világ mozgalmairól referál.

A mai művelt ember megkívánja, mint a

Kossuth Lajos elvállalta volt a Pesti Hirlap szerkesztését. Szaplonczay József az időben kitűnő szerepet játszott a megyei és az országos életben, s Kossuth levelben kereste meg az iránt, hogy küldjön vidékről tudósításokat a Pesti Hirlapnak. A levelben Kossuth egész programot fejt ki a hirlapszerkesztést illetőleg s így e levél fölötté jellemző adalék arra nézve, hogy Kossuth, több mint félszázaddal ezelőtt, a hirlap informatív tartalmát körülbelül úgy képzelte el, a hogy a mai zurnalisztika megvalósította. Az az általános elv, a melyet a közlések hitelességére és gyorsaságára vonatkozólag mindjárt a levél elején kifejt: minékünk is vezérelvül szolgálhat.

A levél eddig teljesen ismeretlen volt s most került először nyilvánosságra. Ugy látszik, hogy Szaplonczay József, a kinek a levél írva volt, már 1841-ben Kossuth Lajos geniejének nagy tisztelője volt. A levelt híven megőrizte, oly gondosan, hogy azon sem folt, sem gyűrődöttség nem látszik. A nagy negyedréti levél papira kis-é megsárgult a leforgott ötveuöt esztendő alatt s viz-

lelekezést, haragszik, ha nincs benne, amit ő kíván vagy olyan van benne, amit nem kíván, — akár csak a tüdővésztes beteg, a levesben, úgy keresi benne a hibát, mely pedig az ő szervezetében van, amelyet nem lehet kielégíteni — barmennyire akarjuk is. Mert akarjuk, — az aztán bizonyos. Nekünk ujságíróknak minden czélunk csak az, hogy a mi ezerfeju urunknak, a közönségnek tetszését megnyerjük. Hogy abba miféle motívumok vezetnek, arról sokkal hivatottabban számot ad az a gyönyörű prológ, mely ma este oly nagy hatást fog kelteni úgy a színházban, mint e laphasábjain.

De hogy mennyire igyekezünk kielégíteni a közönséget, azzal kívánjuk bemutatni, hogy ma, midőn egyszer hosszú időn át arra vállalkozunk, hogy m a g u n k n a k csináljunk ujságot, még ma is közönségünk érdekét tartjuk szem előtt s neki szolgálunk azzal, hogy beszámolunk, mint készül a lap. Szávay Gyula bemutatja a segédeszközöket, — mi bemutatjuk a munkát.

A hirlapírónak a betűn, papiroson és nyomdafestéken kívül két igen fontos segédeszköze van: «A határidő-naptár és az olló. Egymásnak kiegészítői ők minél jobban meg van rakva az első, annál kevésbé szorulnak a másodikra. Bár — mint minden szabály alól, — úgy itt is van kivétel. Ugyanis sokszor a szerkesztőség valamennyi tagját elfoglalják az események, amelyek egy napra torlódnak, — de azok leírása nem tölti meg a lapot. Idő, erő és ember nincs arra, hogy eredeti cikkeikkel teljék meg a lap s az olló hoz vagyunk kénytelenek fordulni. Persze a, kivétel. Az olló rendszeren csak akkor kerül elő, ha a határidő-napló üres, nem történik semmi. Ilyenkor aztán a közeli vidéknek hírei avagy a nagyvilágnak érdekességei lépnek másodízben a közönség elé, örök czáfolatául annak, hogy az ujságíró munkája — egy napig él.

Hogy aztán a segédeszközök után az ujságíró mint varázsolja elő a maga lapját, arról a következőkben számolunk be, leírván a saját lapunk készitési rendszerét.

Az előkészületek.

Midőn a legfrissebb lap legelső példányait is már átnéztük, azonnal hozzákezdünk a másnapi lap szerkesztéséhez, meghányavetve a ma és a holnap aktualitásait s bevarva a budapesti postát, mely úgy öt óra felé kezünk közé juttatja mindazon ujságokat, melyek a legfontosabb eseményekről a legutolsó betűig részletes leírást és tudósítást nyújtanak. E legfontosabb események szolgáltatják

nyomatu betűkkel van rajta a könyvnyomda czime: L. v. L a n d e r e r s B á c h d r u c k e r e i i n P e s t h. A levél betűjétől az utolsóig K o s s u t h Lajos saját kezírása. Finoman hajló és mégis erőteljes betűvetése, egyenletes sorai s az egész csinosága rávall Kossuthra, a ki mint szónok és mint író a f o r m á n a k is oly nagy mestere volt. Valószínű, hogy Kossuth 1841-ben, a mikor ez a levele kelt, több ismerősének és barátjának küldött ilyen felszólító levelet, a melyben munkatársai közreműködését kérte és egyuttal információkat adott a tudósítókra vonatkozólag. Lehetséges, hogy van is még az országban ilyen tartalmu Kossuth-levél, mert hiszen az ereklyék és emlékek gyűjtése nálunk csak a legutóbbi időben vált divatossá; de eddig ez Kossuth első levele, amely őt a lapszerkesztésben mutatja be, s mint ilyen fölülte érdekes adalékkal járul a legnagyobb magyar ujságíró minden tekintetben ragyogó egyéniségének megítéléséhez.

A mindenképpen becses levelet — a P e s t i N a p l ó közlése szerint — itt adjuk szó szerint:

rendesen másnapi lapunkhoz a vezércikket, melyről a felelős szerkesztő, vagy a főmunkatárs gondoskodik, nem ritkán lapunk jeles külmunkatársainak bevonásával. Ha nincs egész országot érdeklő fontos esemény, akkor a vidéki és helyi legkiválóbb eseményeket veszszük bonczkés a a, mint az, kivált vidéki lapoknál, nagyon sokszor megtörténik.

Ha a vezércikket megállapítottuk, következik a tárcacik kiválasztása mely a főmunkatárs kötelessége s ki aztán tetszése szerint állapítja meg, hogy a beérkelett prózák és költemények közül melyiket adja le.

Midőn ez is megtörtént, akkor a külön cikkekről gondoskodik a főmunkatárs, ennek összeállításánál a határidő naptárt és az aktualitásokat veszi figyelembe s a körülményektől függ, hogy egy, vagy kettő ilyen külön cikk jelenjék-e meg a másnapi lapban.

Lap megjelenése után estig ennyit végez el a felelős szerkesztő és a főmunkatárs, ki a 2, 3, 6 és 7-ik lapok tartalmának legalább felét meg az este rendszeren kiadják a tördelőnek, hogy másnap a nyomdában már elég korán munkához láthassanak a betűszedők.

A szedés.

Az ekképen nyomdába került «k e z i r a t o k», — mert nálunk minden kézirat, amiről, szedni kell, még ha nyomtatva van is — ott ismét parancsnokság alá kerülnek. — Ugyanis ő felettük a t ö r d e l ő rendelkezik, vagyis inkább magyarul: a m e t r o m p á s. Hívják f ő s z e d ő n e k is, de az már nagyon hivatalos, — valamire való nyomdaszgyerek meg sem érti. — Hogy mit jelent az ő neve, azt majd csak később mondjuk meg, addig maradjon f ő s z e d ő n e k, t. i. a ki a szedés felett rendelkezik.

A metrompás szedi ki rendszeren a vezércikket, a miben legfeljebb egy segít, ha hosszú a cikk, és pedig C I C E R O betűből. A mi lapunk többi részét s így e sorokat is g a r m o n d betűből szedik, míg a kevésbé érdekes részeket pl. szerk. üzenet mutató tábla stb. avagy a hosszú vers sorokat melyek garmondból nem férnének el a sorban, petitből szedik.

De lássuk, mint rendelkezünk mi a metrompással s ő mivelénk. Mi a kéziratok homlokára felírjuk, hogy mely czélra szolgál s milyen betűből szedjük, ő ezt pontosan követni tartozik s a szerint osztja ki őket szedésre, amilyen sorrendben további munkájában szüksége van a kiszedett cikkekre.

A m i t a s z e r z ő v a g y a s z e r k e s z t ő s é g a l á h u z, a z r i t k i t v a s z e d e n d ő v a g y

cursiv-ból, ha pedig valamit kétszer aláhuzott az kompakt-ból.

Ha valamely cikket, vagy hirt avagy a tudósításnak valamely részét külön ki akarjuk emelni, azt egészben megritkítjuk, mint ezt a bekezdést, ha viszont valami betét van a cikkben, pl. elmondott beszéd, vagy kapott levél közlése, azt beljebb kezdjük szedetni s ha a cikk többi része ritkított, úgy sűrűn (akár e sorokat) ha pedig sűrű, akkor ritkítva, vagy más betűből, pl. cicero cikk-nél garmondból, garmond-cikk-nél petitből.

A szedők a betűket s az azokból alakuló sorokat egy vas fiókba szedik, a sorok szeleségét a hasáb határozza meg s ezért a fiók egy oldala csavarral mozgatható, egy pedig nyitott, azon, mikor tele van (10—12 sor fér belé) kiemelik a hajóra, mely nem egyébb, mint a fióknál valamivel szélesebb lapos deszkavályu s a kiszedett sorok ott várják folytatásukat, míg a fiók újra megtelik. De mivel az egyes cikkekre egymásután van szükség, az összes szedők ugyanegy cikket szednek addig, míg az készen nincs. Hogy ez megtörténhessék a kézirat papírját legelőbbször szétvágják s ez egyik fióka, hogy nyomda számára a papírnak csak a z e g y i k o l d a l á r a s z a b a d i r n i.

Mikor a hajó megtelt, a szedést bekenik festékekkel, megnedvesített durva papírt tesznek rá s régezte kefével verték, most a lehozogép hengere alá teszik s így szüretik a keféle vonat, mely arra szolgál, hogy a szedő kezének vagy szemének tévedéseit, a s a j t ő h i b á k a t kijavítsa rajta a k o r r e k t o r. Kétélű fegyver van a korrektor kezében, melylyel sokat ront, vagy használ a cikkeknél. A jó korrektor egy lapnál igen fontos tényező, mert a lapszedést nincs idő többször átnézni. A korrektor a hibát megjelöli, azután a levőnat visszakerül a szedők kezébe, akik a hibákat kijavítják, azaz a helytelen betűket s kifejezéseket kiveszik s a helyeseket teszik helyére.

A kijavított hajók aztán a metrompás kezébe kerülnek újra, aki ekkor kezd megfélélni nevének. Magyar neve azt jelenti, hogy megfog a hajón levő sorokból annyit, amennyi az ujjai közé fér s e l t ö r i a többi őt, ráemeli egy másik hajóra, melyen elfér a három hasábjára lapnak s a kellő távolságban fel van állítva a két hasábvonal, mely a lap hosszúságát is jelöli. Ezen a hajón végzi aztán a metrompálást, amelynek f lytán ő nem egyébb, mint metteur en pas, azaz a lapok kimérője, hogy t. i. mennyi szedés fér

Elvállalván szerkesztését a P e s t i H i r l a p n a k, melynek 1^a. s 2^a. számát ezennel megküldeni, többi számaival pedig hasonlólag folytonosan kedveskedni szives tisztelettel ajánlkozok a kiadó, hazafiui rokon érzettel és szives bizalommal járulok Önhöz a kérdéssel, méltóztassék közczéla irányított munkálkodásunkban lelkes közrehatásával segíteni. Folytonos tudósításokért könyörgünk mindenről, a mi körében érdekes, a nemzeti tudomásra méltó történik. Hitelességgel párosult gyors közlés mindenek előtt a mit ohajtunk, mert amannak hiánya pletykátarrá teszi a hirlapot. emennek hiánya óság, bélyegét üti rá. A tárgyagnak, miket a közönséggel tudatni érdekesnek vélünk, egész tömegét kijelelnünk nem lehet, saját bölcs belátása, s a czélnak, mely a kiadó hirdetményében s a mi bevezető cikkelyünkben kitzüve van, tiszta felfogása, legbiztosabban fogja Önt a megválasztásban vezérelni;

csak annyi megjegyzést engedünk magunknak, hogy a törvény s helyhatósági meggyékről mint városokról különös figyelmébe ajánljuk. A megyei gyűlések érdekes határozatait mennyire lehet a jegyzőkönyv saját szávaival szeretnők birni, s itt amott a a vitatások öszleges reuméját is. — Ohajtánók mindig előre tudni a közgyűlések határnapjait s a tárgyat is, mely néha a hirdetményben előre kijelentetik. A tudni ohajtottak közé számítjuk még a büntető bíróság stasticáját, értvén a rabok' és perek' öszszegét, a' mennyire lehet a' bünök főbb osztályzataival: hány per véte-tik fel, hány végeztek be törvényfolyamonként? különös tekintettel a' halálos büntetésekre, s ha lehetne némi összehasonlítási adatokat a multról s jelenről. A házi adó előleges kivetését öszvegen, s egyes rubricákban, ha lehet szintugy összehasonlítási adatokkal; s adandó alkalmossal a rovatos öszzirás egy egy

el egy lapon, illetve a kiszedett kézirat az ujság terjedelméből hány lapot igényel.

Kezdi munkáját a vezérczikkben s a legutolsó lapon a hirdetésekkel s halad a lap közepe felé. A vezérczikk alatt elrakja a iárczaleniát s az alá tördeli a tárcza számára kiszedett hasabokat. A vezérczikk után a politikai hírek, az ún. entrefile-k jönnek, aztán a többi cikkek, tudósítások és rovatok abban a sorrendben, amint a szerkesztőség rendeli. Viszont a hirdetések elé közvetlenül, utolsó közleményeknek az állandó vonatok, az állószedést képező tózsdelap, melynek csak számait cserélik ki az új adatok nyomán s a mindig rendelkezésre álló csarnok kézirat s visszafelé az oda rendelt többi közlemények, úgy hogy a délelőtt folyamán beszerzendő hírek és tudósítások egyrészt a 4-ik lapon kezdődnek s a 5-iken végződnek, másrészt a 6-ikon végződnek s elejük benyulnak az 5-ikbe.

A cikkek címeit **tertia**, vagy más nagy betűkből, az egyes híreket **kompakt**-ból szedik, valamint az egyes tudósításokban a nagyobb jelentőségű részleteket, a határozatok lényegét stb. Ugyanezek a betűk szolgálnak az **alcímek**-re is, míg a neveket, címeiket meg **gritkítják**, vagy **kursiv**-ből szedik, különösen az utóbbi helyes, mert módot nyújt a címek németes „idézőjelek” köze szorítás elhagyására.

Az így betördelt ujságlapokat az előbbi módon szintén lehúzzák s a felelős szerkesztő elé teszik, aki újból átolvassa az egész lapot, sok részét, az állandó munkatársak kézíratait, akkor először, hogy lássa egy tömegben s áttekintést nyerjen felőle, s ami legfőbb, újra meggondolja minden szavát annak, a mi ért a felelős s e get v i s e l i. Ekkor aztán természetesen a még bennmaradt sajtóhibákat is kijavítja, s ha átnézte, ráírja a fontos jegyzést: **l m p r i m a t u r**, azaz kiadja a rendezetet a nyomásra.

A mint a 4-ik és 5-ik kivételével a többi 6 lap átment a revízió s másodsor is kijavították a szedők a hibákat, az egyes lapok szedéseit összeszerelik s lerakják őket egymással szemben úgy, a mint a kivágatlan ujságon a 2, 3, 6 és 7 lapok láthatók. Ezeket ugyanis egy közös rámba szorítják s ezt a rámt teszik be a géphe, s a mely tehát egyszerre ezt a négy u. n. b e l s ő l a p o t nyomja ki.

Az alatt, míg a belső lapok nyomása folyik, a délelőtt folyamán beszerzett s részint akkor, részint a szedők ebéd ideje alatt meg-

írt híreket, közleményeket szedik, kijavítják, valamint tördelik be s főleg m é r i k i a tördelő, hogy mindig tisztában legyen a szerkesztőség, mennyi kéziratra van meg szükség. Lapzárta rendszeren 2 órakor van s ekkortól kezdve várhatók a t á v i r a t o k, melyeket aztán egy a szerkesztőség, mint a nyomda-személyzet lázas sietséggel és nagy figyelemmel dolgoz fel, hogy az érdekesség párosuljon a gyorsasággal, azaz akkora a revízió is meg legyen, mire a gép a belső lapokat az utolsó ujságpéldányra is rányomja.

A táviratokat olyan terjedelemben igyekszik a szerkesztőség feldolgozni, a mennyi a hely, de ez sokszor lehetetlen s kénytelenek vagyunk a kevésbé érdekes híreket megfelelő mennyiségbe a következő napiújság számára eltenni. Ez a szülőanyja annak a régi elcznek, hogy a tördelő panasza 2 óráig ez: »kevés a kézirat«, 2 óra után pedig: »sok a kézirat« — a mint hogy sokszor úgy is van.

De ime bement a másik fele, a külső lapokat tartalmazó része is az ujságnak a gépbe, körül álljuk valamenynyien s várjuk az e l s ő p é l d á n y t, mintha nem tudnók mi van benne, mintha nem láttuk volna betördelve, arra vagyunk kíváncsiak: milyen a képe?!

De ez már poézis, erről **S z á v a y Gyula** beszél a 81-ik lapon.

Mi nekünk még más referálni valónk van, az, hogy mi történik a szerkesztőségben az alatt, míg az ujság a fenti módon elkérzűi?

A mi a szerkesztőségben a legelsőnek szembeötlök, a mi talán nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy boldog egyetértésben s mégis lázas izgatottságban s legfőképpen soha nem lankadó munkában teljenek a napok, a melyek mindenike meghozza a maga ujságját, az maga:

A műhely.

A laikus közönség azt hiszi, hogy mi ezt a derék, jóra való ujságot valami fényesen bebutorozott teremben csináljuk.

Közönségünk alaposan téved, mert a mi műhelyünkre is rá illik ama vereszet, melyet a jó öreg János követett el, irván:

Ez a szoba hol én most,
Tirárom haj!
Pusztitom a papirost,
Tirárom haj!
Se nem csapszék, se nem bolt
Csizmadia műhely volt
Tirárom haj!

A mi műhelyünk, — megnyugtattuk az olvasót, nem volt csizmadia műhely.

De hajdanában, danában a falakon lóhámok függöttek. Az ós hajdankorban pedig vendéglő is volt.

Ebből már gondolhatja az olvasó, hogy egy igen nagy szobával van dolga. — S benne a butorzat?! — kezdjük az asztalokkal, mert az asztalok nélkül ritkán tudna írni az ujságíró s van benne egy lámpa, amely fényt áraszt szét a szobában. Az a bizonyos nagy lámpa pedig egy óriási nagy asztalra sűti a jötekonny fénysugarat, amelyen dolgozhat husz ember. — Különben a műhelyünknek legnagyobb ékességét, jobban mondva mütárgyát képezi egy o l l ó. — Ne a munkatársat méltóztassék gondolni, hanem egy vén kiszolgált rokkant jószágot, aminek az egyik füle hiányzik.

Kijátszott jószág a szegény, de hát azt tartja a fáma róla, hogy **T i s z a Kálmán** hajdanában ezzel dolgozott!! Régi idő nyomát viseli ez magán. Hej azóta sok viz lefolyt a Hortobágyon is, nem hogy a Tiszán!...

H e n t a l l e r Lajos országgyűlési képviselő ur még dolgozott vele, mikor a »Debreczen« szerkesztője volt s ma is ha Debreczenbe veti az útja s meglátogatja az ő régi fészket, kezébe veszi a régi barátot.

Az öreg felfűlő ollóra nézünk aztán, mikor kifáradunk a munkában, mikor nem jön meg a teremtő eszmé, mikor hiába sarkal a lelkiismeret, s az haragos rozsdás színével

intőleg fordul felénk: már ti, fiatalok, is csüggedtek, tekinsetek én reám: diszolgáltam ezen a szerkesztőségnek vagy két tuczat tagját, annak a szegénye vagyok, bénán nyomortultán éltem az életem, de ha nem letitek a másikat, rám fanyalodtok ti is s én — úgy a hogy — ma is helyt állok magamért, vsgy legalább segítetek nektek még akkor is, ha papirnyomatékukat használtok, dolgozzatok!

S mi meghajlunk szavára: dolgozunk miként? Ime.

A délelőtt.

A délelőtt ura a főmunkatárs, munkatársa a szerkesztő, fel fel-bukkanó tüneménye a déli munka hőse, — a riporter. A környezet: a valóságos kaleidoszkop, melynek fódaradja a t ü k ö r. Ez mondja meg, mi van már a nyomdában, minek kellene már a szerkesztőségben lennie s mennyi meglepetés van mára engedélyezve. Nem készül Ve'enczében, honi gyártmány teljesen, képe ez:

36 sz. 1897. febr. hó 13-án.

DEBRECZEN.

Vezérczikk.	Ujdonságok	Táviratok	Közgazd.
A mi lapunk.			
Tárcza.		Színház.	Vegyések
Költő író hírlapíró Kossuth Lajos mint szerkesztő.			
Cikkek.		Cikkek.	Szerk. üz.
Az ujság		Tarka élet	
Hajduvármegye közgyűlése.		A hírlap- író.	
		A műsor	

Ez a papir a szerkesztő asztalán van, környezve különféle odavaló és nem odavaló papiroستól, tolltól, tintától, felbontott es felbontatlan ujságoktól, levelektől, cikkekeltől lehetőleg minél költőibb rendtelenségben. Felette meredezik a határidőnaplár, diktálja a munkát a szerkesztőnek és munkatársaknak egyaránt. Az előbbi keveseli a terminust, azon töri a fejét, a legujabbak közül melyiket dolgozza fel cikkeknek, avagy a színhazi rovatall töltsé-e be a belső lapokat? De megérkezik a posta, fontos híreket, cikkekelt hoz a vidékről... Megvan a nap eseménye, mehet dolgozra.

Háta megett a másik asztalnál végzi robotját a főmunkatárs, aki sohasem tudja, mikor támad rá a szedőgyerek: »A tördelő ur kéziratot kér a harmadik lapra, de a hatodikon már ujdonságok vannak!«

Ezalatt folyton nyilik s zárul az ajtó. Az egyik cikket hoz, a másiknak a tehene veszett el, a harmadik mulatságot rendezett, a felülfizetéseket akarja megköszöntetni a szerkesztőséggel, — persze ingyen, mintha érdekesebb nem is volna — a negyediknek nem tetszik valamely megírt cikk, amely itt, a másikkal, amely másut jelent meg s ez a sok látogatás mind kielégítésre vár.

De a nagy asztal folyton telik, lerakják a gyerekek a kéziratot és a levonatokat, javítani kell. Egy pár fiatal ember nézi a más munkáját az asztal körül, a szerkesztő gyorsan kezébe ad mindeniknek egy-egy hasabot, megnézi az óráját: immár 9 felé jár, valami terminus parancsol, elrendeli, hogy küldjenek utána kéziratért, ott hagyja a chaszet a főmunkatárs fején megindul.

A lézengő alakok közt meg-megfordul egy, a kire senki sem néz jó szemmel, de aki sokszor jobb a bírónál.

Lapunk barátai.

A szerkesztőségben minden csendes, csak a penna sercegése hallik s csak néha-néha jön a rém... a nyomdász tanoncz erősen követelvé a kéziratot; mert — állítása szerint — még kell épen tíz hasab.

Az olók pattognak s e közben a szerkesztő mérges pillantást vet a gyerekre.

Hangos kopogtatás hangzik s belép lapunk barátja.

példányát. Továbbá: dolgozóházak, polgári perek statisticája — katonatartás — s ennek admoditionalis vagy megváltási terhei — deperditák — örökmeváltások — népnevelés ügyébeni intézkedések s javítások — magyarosítás — nagyobb ut — hidépítési munkák; fölkelési s egyéb nemesi pénztárak — ujonczállítás — ló- és selyemtenyészítés állapotja a népnél; mind ezeket s ezekhez hasonlók azokhoz számítunk, mikről lapjainkban szólani főképen szeretünk. — Legyünk munkások a nemzeti jövőndő kifejtésében. — Ohajtva várt leveleit postán e czim alatt: »A Pesti Hírlap szerkesztőségének« Pestre, a különösbeket pedig magány alkalmalmmal egyenesen az alulírotthoz (Borz-utca 150. sz.) utasíttatni kérjük. Fogadja Ön szives tisztelettel párosult üdvözlétünket.

Költ P e s t e n, t é l h ó 5. 1841.

A Pesti Hírlap szerkesztősége
Kossuth Lajos.

aláhuzott

avagy a
akar-
k, mint
etet van
y kapott
zedetni s
sűrűn
kor rit-
czikk-
titből.

alakuló
széles-
t a fiók
y pedig
sor fer
ely nem
zélesebb
ott vár
megtelik
tan van
czikket
Hogy ez
többször
A, hogy
ak az
n i.

bekénik
tesznek
huzogép
k e f e -
a szedő
s a j t ó -
k t o r .
n, mely-
nek. A
tényező,
átnézni.
a levo-
a hiba-
a belü-
seket te-

trompás
d megfe-
nti, hogy
ameny-
többi ő,
ér a há-
olságban
ly a lap
n végi
n ő nem
azaz a
dés fer

nk ma-
helyha-
ról kü-
megyei
meny-
t sza-
mott! a
is. —
a köz-
gyat is,
őre ki-
közé
ág sta-
perek'
bűnök
véte-
örvény-
ttel a'
lehetne
okát a
előle-
es rub-
összha-
alka-
y egy

Előadja, hogy ő »X« vagy »Y« s hogy hajlandó lenne a tegnapi színházi estéről k r i t i k á t írni.

Ha már már ilyen van : szerkesztőnk sajnálkozását fejezi ki, ha pedig még nincs : akkor egyenesen asztalhoz ülteti. S ő boldog, hogy beáll hírlapírónak.

Gyakoriak azon esetek, midőn »szives közlés végett« elmöndja a lapunk barátja, hogy »X« ez a derék fiatal ember ma vezeti oltárhoz »Y« városunk előkellőségének bájos és kedves leányát Elviriat.

Ők valóban munkatársai lapunknak s nagy részük van az »Ujdonság« rovat összeállításában.

Néha aztán bosszúság is fogja el a szerkesztőséget, ha lapunk barátja — ér ilyen nyilatkozathoz közlés végett :

Ezeknek az uraknak minden érdekes, amit valami másújságban felfedeztek, vagy az utcán véletlenül megláttak, de azt meg is írni, — arra már nem képesek. — A mi munkánkat megírni: annál inkább. Pedig próbálna csak, akkor tudná meg, mi az.

K. G.-nak.

Őn említett cikkében öcsémet a lopás szóval, engem s anyám pedig végsorában a közvélemény gyaujának tett ki *Sch. nr* önző érdekében. Nos ezért őn egy nyomorutt, hitvány, *ámitó*, semmiházi jellemtelen, piszok, arczátlan, *felbőrelt*, rágalmazó rossz ember.

D. Z.

Persze az ilyet a kiadóhoz utasítjuk.

Nem utolsó szerepet játszanak azok a barátok sem, a kik a kiadó révén azt szeretnék, hogy a szerkesztőség róluk reklámszerűleg megemlékezzenek.

Vannak aztán s ezek lapunknak legérdekesebb barátai, a kik hosszú lére feleeresztve megírják : hogy Kutya-Bagoson (ez a közhely!) a nobles oblige fiatalságzártkörű táncvigalmat rendezett, ahol a jegyzőné mélyen kivágott karton ruhában foglalta el a »lady-patronessi« emelvényt s aztán a R a g y á s szívéhez szóló muzikája mellett keringtek a párok, nem több mint ötven pár szívet boronálva egybe.

»Karnevál! Karnevál! Hány párt fogsz az idén az anyakönyvvezető elé vinni!« — sóhajt fel végül kedves barátunk cikkje végén.

Ő elvégezte kötelességét. — Mi is elvégezzük kihuzzuk belőle azt a bizonyos »mélyen kivágott« ruhát s az adozást ezzel teljesítjük, hogy »a lányok tehát petrezselymet most nem árulnak« s leadjuk a nyomdában. Szerkesztői üzenetben pedig megköszönve az érdeklődést, a további működésre buzdítjuk.

Meg is érdemi! Mert Istenem! mennyi pennaszárat rágott el ő mig mindezeket kisértette. —

A tudósítás.

A délelőtti folyamán iskola megnyitás, városi közgyűlés s egy véletlen öngyilkosság van. Egy sem olyan dolog, a melyet röviden, néhány percznyi odapillantás után meglehetne írni, ami beférne a rendes riport keretébe. Ezért mindenik-k külön ember, külön cikk s a mi fő, külön hely kell ugyanazon a 8 lapon, amely betelne akkor is, ha egyik sem történt volna meg. De ezenkívül alaposnak, igaznak, gyorsnak kell lennie a tudósításnak, nem szabad senkit sem sértenie, minden érdeket kielégítenie s mindezekfelett lennie kell e modern mese végen m o r á l n a k, rögtön be kell állanunk itelő bírónak is.

Még a gyűlések és törvényszéki tárgyalások hagyján, ott van asztalunk és dolgozunk, minden órában elküldjük a nyomdába a kéziratot s mire visszamegyünk, már ki is van szedve.

Hanem egy-egy tűz, avagy bűneset, szökés vagy öngyilkosság, annak a feldolgozása próbálja meg az újságíró. — A hely színén legfeljebb pár jegyzetet tehet, azokkal szalad be a műhelybe, ott a legelső szava ez : szenzáció! de már a második : mennyi a hely? ! Ha kevés, rögtön baj, ha sok, kétségbe van esve, mint ereszti fel annyira s mikor

belefogott, akkor kell magát mérsékelnie, pedig nincs előtte amit ír, azt kivitték szedni, sokszor még egy k u t y a n y e l v sincs tele, már ollóval kínálja a szedőgyerek. Neki azt tudni kell, hány sort ír meg, mennyi lesz az nyomtatva s mennyit kell még s mennyit szabad még írnia.

Mert könnyű a nagy lapoknak! Azoknak van helyük elég, annyi vidéki hírt hagynak ki egy fővárosi szerelmi drámáért, a mennyi szükséges, de mi felannyi lapba, tízdrésznyi szellemi s nem több fizikai erővel ugyanannyi tudósítást adunk róla ugyanannyi idő alatt.

A közönség pedig olvassa az újságot, fel sem tűnik neki, hogy délután 5 órakor kezében van, pedig még 10 vagy 11 órakor híre sem volt annak, a miről az újságban hasábot olvashat, pedig ha a dolog történetkor azt mondanók neki, ezt még ma olvasni fogod : el sem hinné, sőt kinevetne!

De ez mind rendkívülség, sokszor nem is ad nagy munkát, néha délután vagy este történik a dolog s csak másnap délelőtti szedik, hanem a napi robot!

A riport.

Kilenz óra felé a riportert mérgesen lecsapja a tegnap beérkezett novellát s valamit dörmög a fogai között (a novella így kezdődik : riportert volt abból a legy fajtából stb. stb.) s miután kabátja ujjával letörli cylindereit riportra indul. — Várdorlása közepett először is a színházhoz téved, hol nagy hirtelen feljegyzi az első betanulása, vagy »páratlan látványos« előadások főbzsereplőit, közte ráér egy két félórát eldiskurálni a színház valamelyik fiatal naivájával, vagy énekes nőjével — persze csak azért — mert hát várja a többieket. Aztán csapatosan feléneken a főkapitánysághoz, fonoskodó arccal tolva el az utból a mord rendőrt. Sokfelé visz az ő utjuk : rendőrrakapitányságokhoz, városházához, csendőr laktanyába, mezei rendőrközhöz, (no csak a Csapó utcán) meg a megyeházához is. Ott felírják az egyes jelentéseket, esetleg zárjel közé a. (alatt csatolt Nagy Jánost, a ki valamely hivatalos akta oldalán pompázik — aztán jönnek vissza a szerkesztőségbe, megírni saját külön hieroglyph feljegyzéseik alapján a riportot.

Pedig hát a riportot szeretik önk legjobban. Mindjárt azt nézik : mi történt itt és ott? ki harapott meg a veszett macska? mi történt a salétromsoron? Ez adja meg a lap üdőségét, frissességét, aktualitását — s önk nem látják az izzadság cseppeket, melyekbe a szegény riportertnek kerül.

Es mégis — önk nem méltányolják a derék riportereket. Sőt ha valahol kaczagva tárgyalnak valamit s feltűnik a láthatara egy ur cylindereben és hosszú bársonygallérral, el nemul a kacaj, sutogóra válnak a hangok, mert hát — i t t a r i p o r t e r.

Hát bizony sok, sok dolga van egy riportertnek, kinn az életben s benn a szerkesztőségben. S mégis ő a legvidámabb tagja annak s míg a külmunkatársak a keleti politica borus cikkeit, vagy rettenetes szerkesztői üzeneteket gyártanak, náluk mindig van készletben egy jó vice a színházról.

S ha most azt kérdezik önk, hogy mi a riportert legjobb tulajdonsága, azt mondom rá : az, hogy szokot délelőttönként szalámit, kenyéret és szilvóriumot hozatni.

Az utolsó órák.

Három óra felé jár az idő, néhány sor hely van a lapban, ami ki van szedve, mind érdekes, kihagyni vétek, betenni bajos, távirat-ra varunk, fogalmunk sincs róla mi történt tegnap este óta csak annyi bizonyos, lesz mit írni belőle. A varakozás izgalmai között előkerülnek a régi emlékek, olyan dolgok, amiket a közönség már rég elfelejtett vagy talán nem is tudott róla.

Az újságíróknak legváltozatosabb emlékei közé azonban mégis az e l t ö r d e l é s e k tartoznak a melyeken sokáig m u l a t u n k ha kinyomatás előtt s még tovább b o s z a n k o d u n k ha kinyomatás után vettük észre. Hogy mi az előrdelés? Az

olyan dolog amely képes egy szedőt örökre guny és nevetésgárgyava tenni. Nem más mint hogy az egyik közlemény elejéhez a másiknak a végét s megfordítva emeli be a hajóba a tördelő. Nemrégiben egyik helybeli lapársunk közölt m u t a t ó b a egyet abo a m e g ő r ü l t c z i m a l a egy eljegyzési hírt s a z e l j e g y z é s h i r a l a egy szerencsétlen ember megtébolódásának leírását tördelték.

Vannak aztán másféle baklövések is, amelyeknek klasszikus példája történt meg az első levonat előtt a mi lapunknál, de amelyet még mielőtt a gépbe került volna, kijavítottak.

Ugyanis mult év áprilisének végén lapunk akkori f. szerkesztője, dr. Nagy Zsigmond ur írt egy vezércikket »Az ezredév törvénybe iktatása«-ról. E cikk kéziratának egyik részlete ilyen képu volt :

»A rövid törvény szövegét — olvasóink lelki gyönyörűségére — ime ide iktatjuk :

A törvény szövegét Kohányi Gyula főmunkatárs ur fogja a szedő uraknak átadni.

»Arany szavak, sokat mondó rövidség, gazdag egyszerűség!«

Nyomatásban ez a rész így festett :

A rövid törvény szövegét — olvasóink lelki gyönyörűségére — ime ide iktatjuk :

A törvény szövegét Kohányi Gyula főmunkatárs ur fogja a szedő uraknak átadni.

Arany szavak, sokat mondó rövidség, gazdag egyszerűség!

Elképzelteti mindenki azt a homéri kaczagást, amely mindnyájunkból kitört, a kik ezt a kolosszális baklövest szemünkkel láthattak!

Még most is, ha néha eszünkbe jnt, el — elmosolyodunk rajta, — pedig bizony meg esik az ilyen lapsus mamus rajtuk is.

De hát kiben nincsen hiba, azt csak mi, újságírók tupjuk, hogy mennyi a hiba ezen a világon, amelyet csak úgy lehet kijavítani, ha fátyolt húzunk a publikum szemére.

De hisszük, hogy nincs messze az időmikor az újságíróknak nem kell magát vezet, tetnie a tekintetektől, leplezetlenül szolgálhatja az igazságot. Ehhez azonban kis dolog kell.

Az egyik az, hogy az újságíró szeresse az ő közönségét, legyen hozzá bizalmas, akár a gyermek az ő atyjához s a másik az, hogy az újságíró ne vesse meg a közönség, ne tekintse az ő mindennapi mesterét kisebbnek, mint ő maga, ne képzelje azt, hogy az újságíró őt szolgálja, mikor beleírja az ő maga rendelt újságját, hanem legyűnk mszgyőződve, hogy a köznek szolgálunk mindketten, mi is, mikor megcsináljuk, a közönséges, mikor fenntartja az újságokat.

Ami ebben a negy dologban rajtuk áll, annak teljesítésére ezennel ígéretet teszünk s fogadjuk a t. közönség tőlünk szívesen a mai napon, melyet a sok közül bátrak voltunk a magunk számára lefoglalni, ezt a kis leplezést, melylyel feltártuk a mi bűvészkonyhánkat — s viszonozza szintén szeretettel és pártfogó jóakarattal.

Isten áldása legyen mindnyájunkon, míg munkánk a k ö z n e k javára van!

Eljen a haza!

Eljen Debreczen!

A »Debreczen« szerkesztősége.

Ujdonságok.

* Szávay Gyula megérkezése. A ma délután 3 óra 49 perczkor Budapest felől jövő vonaton érkezett városunkba a költő S z á v a y Gyula, a vidéki hírlapírók országos szövetségének alelnöke, hogy részt vegyen a debreczeni hírlapírók által ma este rendezendő fényes hangversenyen és műkedvelői előadáson, melynek számát az ő remek nyelvezetű prologja képezi. A vonat berobogásakor

R á c z Károly teljes zenekara a R á k ó c z y i n d u l ó t j á t s z o t t a. A perront egészen megtöltött közönség lelkesen megéljenzte a kocsiból kilépő vendéget. Az egy csoportban álló jelvényes hírlapírók köszöntötték azután szeretett kollegájukat, F í k n e k nevében í f. G i l y E d e, a helyi bizottság elnöke üdvözölte néhány meleg szóban S z á v a y Gyulát, ki meghatva köszönte meg a nem várt, rokonszenves és impozáns fogadtatást. A vasuti állomás előtt összeverődött n a g y n é p t ö m e g — riadó éjlenzései közepette lépett a költő az elnökséggel együtt R i c k l G é z a földbirtokos gyönyörű négyes fogatába, utána a többi hírlapírók kocsijai következtek. A menetet mindenütt nagy lelkesedéssel és éljenzéssel fogadták a főtéren és Kossuth utcán is, a vendég költő »Angol királynő« szállodában levő lakásáig.

* **A főpróba.** Ma délelőtt 1/2 11 óráig tartották meg a közreműködők a színpadon a főprópát az esteli hangversenyből. A nezőtérén a közreműködők hozzátartozói és a hírlapírók gyönyörködtek a kedves és szép leányok ügyességében s különösen igen tetszett a »Prolog« és »Czigány«, a melyek az esténeü legerdekesebb részeit is képezik.

* **A hírlapírók által** ma rendezendők hangversenyre a jegyek teljesen elfogytak, a holnapra azonban még színházi rendes pénztárnál folyton válthatók jegyek. A mai hangverseny után a Bika czukrásztermében társas vacsora, azután a diszteremben tánc következik, a melyen gróf D é g e n f e l d József főispán, a mulatság vendőke leányaival a gróf kisasszonyokkal együtt részt vesz. A holnapi előadás után a résztvevő hölgyek és a rendezőbizottság az Angol királynő kávéházi helyiségében rendez kedélyes és tánczál egybekötött összejövetelt.

* **Színházi műsor.** V a s á r n a p délután a b a n y a m e s t e r. Este: T é k o z l ó. Hétfőn K é t á r v a, Kedden: A v i r a g c s a t a S z e r d a n P r o l e t a r o k, Csütörtökön bérlétszünetben M a g d o l n a, Rákossy Jenő paraszt tragédiája, B. Békéssy Rózsa urnó vendégfellépével. — Pénteken bérlétszünetben itt először: C e l e s t i n a p ó Andreau Jenőnek az Ü d v ö s k e szerzőjének legújabb a Népszínházban zajos tetszést aratótt kedves zenéjü operetteje. — Szombaton masodsor C e l e s t i u a p ó Vasarnap délután: 1000 év. este: C e l e s t i a p ó operette harmadszor.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest február 12.

A kereskedelmi tárczát befejezték. Több apróbb javaslatot elfogadtak, köztük a milleniumi deficitről szólót is. A lottójavaslatnál vita volt. P o l ó n y i és P i c h l e r fejtegették, hogy a kis lottót eltörlik. — s nagyobbat hoznak helyébe, eddig a szegényeket szípolozták, most pedig a középosztályra fognak sort keríteni. L u k á c s védte, a többség elfogadta a lottójavaslatot.

Ülés végén a krétai ügyben zárt ülést tartottak. Ülés után P o l ó n y i tiz képviselővel zárt ülést kért, melyet S z i l á g y i megengedett s azonnal elrendelte a karzatok kiürítését, az összes gyorsírókat, hivatalnokokat kiküldte.

Az ülés megnyitása után P o l ó n y i kijelenti, hogy a krétai ügyben zárt ülést kérték s kéri B á n f f y t nyilatkozássra s egyuttal a közönség megnyugtató bizottság kiküldését indítványozza, mely szükséges intézkedéseket tegyen meg.

B á n f f y a z á r t ü l é s t feleslegesnek mondja, nyílt ülésben az interpellációra kielégítő választ ad, így a bizottság kiküldése felesleges. Polónyi csodálkozik a válaszon, mert Banffyval már előbb a zárt ülést megbeszélte s ő bejegyezteti.

K o s s u t h kijelenti, hogy holnap interpellál. H o r á n s z k y sajnálja a zárt ülést, mert emiatt a k ö z ö n s é g nyugtalankodik. Ezután elnök kimondja a nyílt ülést s a gyűlést bezárja.

A királyi új fővadászmester öngyilkossága.

Budapest, febr. 12. A Debr. ered. táv. Gróf Trontburg Henrik, a királyi új fővadászmestere és kedves embere, tegnap éjjel fejbe lölte magát.

Hajdu vármegye közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, február 12.

A tekintetes Hajduvármegye ma délelőtt tartotta meg az idei első közgyűlését, meglehetősen lanyha érdeklődés mellett, mindössze a dorogi és hadházi ügyek adtak hosszabb vitákra alkalmat. . . .

Gróf D é g e n f e l d József főispán üdvözlö az egybegyűlteket s megnyitja a gyűlést.

R á z s ó Gyula alispán bejelenti, hogy S z ö l l ő s s y Zsigmond vármegyei t. főügyész boteg s így a gyűlésen Dr. P o p p e r Mór tiszteletbeli ügyész fogja helyettesíteni A beteg ügyésznek 1 havi szabadság időt engedett a közgyűlés.

O r o s z Endre vármegyei aljegyző felolvassa az alispáni jelentést, mit tudomásul vettek.

Kossuth-alapítvány.

A Hajdu-Böszörmény város által tett Kossuth Lajos alapítvány kamataira vonatkozólag helybenhagyta a közgyűlés, hogy az 1000 frtos alapítvány kamatait B a k s c z y és K o v á c s tanulók kikapják.

Nánási főorvos.

A belügyminiszter helyben hagyta, hogy Dr. N a g y Lajos főorvosnak megválasztott s ilyen címmel szerepeljen ezt is a közgyűlés tudomásul vette.

Böszörményi sikkasztás.

A H.-Böszörmény városi takarékpénztári sikkasztási ügyben kelt belügyminiszteri leiratot azon jelentés mellett mutatták be a közgyűlésnek, hogy azt H.-Böszörmény város közönségével már köztük s az iratok további eljárás végett a vármegyei tisztii ügyésznek átadták, tudomásul vették.

Dorogi iskolaszéki tag választás.

Tóth József és társai megfellebbezték a g. kath. iskolaszéki választást, mert a gyűlés törvénytelen alapon lett megtartva, mit felebbezésükben bővebben és részletesebben is kifejtene, de ezeket az állandó választmány tekintetbe venni alkalmasnak nem tartván, helyben hagyandónak véleményezi a választást.

T ó t h Pál előadja, hogy az állandó választmány rosszul van informálva a választás lefolyását illetőleg, azért az állandó választmány megemmisítését kéri.

N a g y Miklós dorogi lakos, a ki mint iskolaszéki elnök, szinte érdekelt fél, személyeskedéssel kezdve, védelmére kel a választásnak.

R á z s ó Gyula alispán ingerült hangon s tőle megszokott patriarchalis modorban formidit reá T ó t h Pálra, a ki N a g y Miklós magyarázataiba közbe szólott és mint tőle természetes, védelmébe veszi az állandó választmány javaslatát.

S i m o n Károly a város patronátusi jogához nem szól, csupán a határozat ama indokolásához, mely a közgyűlés egybehívásának időpontjára vonatkozik.

Szavazásra kerülő a sor, a »hivatalos nagy többség« az állandó választmány határozatát fogadta el.

T ó t h Pál a közgyűlés határozata ellen felebbezést jelentett be.

Tűzrendészeti szabályrendelet 6. §. módosítása.

V e r e s s G. b. tag a módosítás érdekében szól, hogy legalább az 1—5 holddal bíró kisbirtokosok takarmányaikat ezutánra is behordhassák a városi kertjükbe, mert a szegénység nagyon károsodik, sok kellemetlenséget szenved a miatt, hogy minden hát szalmát fél idején is több kilométer távolságból kell behordani.

R á z s ó alispán a paragrafus módosítást ajánlja s pedig mint kiderült az egész vármegye területére, azon határozattal, hogy azt jelenleg elvileg elfogadván, közelebbi időben alispán kidolgozva terjessze elő a közgyűlésnek a módosított szabályrendeletet, végleges helybenhagyás végett.

A mike pércsi választás.

A bujvárosi járás főszolgabírája által a mike Pércs községben mult évi december 7-ik napján megtartott tisztújítás ellen a V i d a Péter és társai által beterjesztett felebbezésre határozta a közgyűlés, hogy azt elutasítják.

A hadházi híres választás.

A k ö z m e g n y u g v á s s a l. ogadott hadházi választás ellen Tatar Gábor és társai által beadott felebbezést mint indokolatlant a választmány elutasítani ajánlja, mert az a törvényne kmegfelelőleg folyt le?

W e s z p r é m y István igen higgadt s tárgyilagos szép beszédben kifogásolja a választási jegyzőkönyvet, melyet pedig a választmány ép a megerősítés legfőbb alapjául vett kifogásolja pedig azou indokkal, hogy ha az a választási jegyzőkönyv képezhet a választásnak megerősítésére alapot, akkor annak minden tekintetben hitelesnek kell lenni, már pedig ez a produkált jegyzőkönyvet maga igazolja, hogy az tulajdonképen nem is igazolatott. A hitelesítést nem jogosult a k. testület által ki nem kiküldöttégyének irtak alá. Úgy véli azért, hogy a jegyzőkönyv mivel a törvényes formáknak nem felel meg, a választás megerősítéséül sem szolgálhat s okiratot nem képezhet indítványozza azért, hogy a jegyzőkönyv az alispánnak vizsgálát végett s a hitelesítés megejtése végett adassék ki, s ezután történjék meg tényleg annak a hitelesítése.

R á z s ó alispán nem javasolja az újbóli hitelesítést, azt elismeri, hogy a kiküldött bizalmi férfiak nem irták alá, de tény az is, hogy hitelesítő küldöttség küldetett ki.

— Nem! Nem áll! közbekialtasok.

Rázsó folytatja beszédét s fufangosan erősíti, hogy a jegyzőkönyvnek minden szava szentírás s nála valóbbat még a földkerekségen sem polajbásszal, sem pennával nem irték ép azért ajánlja a választás megerősítését, a választmányi határozat elfogadását.

S z i n a y Gyula a jegyzőkönyvnek felolvasását indítványozza.

R á z s ó alispán azt mondja előbb tárgyalják le a tárgysorozat többi pontját mert nagyon hosszas lesz a felolvasás, sokáig kell majd itt ülni.

O z s v á t h Ferencz b. tag a Szinay Gyula indítványa mellett emelt szót.

Gróf D e g e n f e l d főispán ekkor elrendelte a f a m o z u s l i b e l l u s. felolvasását, melyet lapunkban is már többször voltunk szerencsétlenek ismertetni.

S z i n a y Gyula kéri a felebbezésnek a jegyzőkönyvre vonatkozó pontjait felolvasatni.

R á z s ó alispán ajánlja, hogy S i m o n Károly adja elő, így rövidebb lesz.

S i m o n Károly visszaéléssel vádolja a választási elnököt, ki C s a p ó Lászlót bíról nem is jelölte, bárha 27 képviselő irásban is kérte annak a jelölését. . . A városgazda jelölésnél szinte visszaélés követetett el.

Reá tér ezután a hitelesítésnél felmerült

szabálytalanságokra, mit már szinte ismerteltünk volt.

A választás megsemmisítését kéri, mert csak ez állítja, ez állíthatja Hadházon a békét, a nyugalmat a lelkekben vissza. Persze, ha törvényes uton nem nyerkeleltélt, akkor ez erkölcsileg lesz nagy nyomással a hadházi népre.

Sziny Gyula szerint vagy a választás megsemmisítésébe, vagy a vizsgálatba kell belemenni, mert a jegyzőkönyv nem bír alaki érvénnyel, tehát bizonyító közokiratnak sem vehető. Különösen is ez a jegyzőkönyv maga semczáfol, de az állandó választmány maga csupán a jegyzőkönyvet, mint közokiratot ajánlja a bizonyításul. Pedig a jegyzőkönyv másként is csak addig bír bizonyító erővel, míg az ellenferdítés, hamisítás nem derül ki, már pedig azt csak vizsgálattal lehet ki deríteni.

Olyanokok mi miatt a választást meglehetne semmisíteni, igenis a jegyzőkönyvben magában foglaltatnak, mert törvénybe ütközik az eljárás, hogy a törvénybírói székre az elnök jelölt ki. Holott a kijelölés jogával csupán a bíróra vonatkozólag, nem pedig a helyettesre is élhet a szolgabíró.

A további választásnál a közfelkiáltással szinte visszaélést követtek. A legkevesebb azért a mit itt tehetni lehet, hogy a választás vizsgáltassék meg s bizassék annak a kivitele az alispánra.

Pakly Károly zajos zugás közt az állandó választmány javaslata elfogadását illetőleg a megerősítést ajánlja.

Dr. Popper Mór stb. ügyész. a t. főszolgabíró urat védi a választással együtt s felhossa, hogy ha a választás ellen 765-en írtak fel, de mellette meg 200-an... Beismeri, hogy a t. főszolgabíró eltért a gyakorlattól s talán a törvénytől is, hogy a hitelesítésre nem a bizalmi férfiakat kérte fel, de eltévesztésnek minősíti ezt s a többi más tényét s nem a lapnak a választás megsemmisítésére. Sőt a vizsgálat megindítását sem javasolja.

Tóth Pál stb. fejtegeti, hogy ha 765 választó polgár 200 választó polgárral szemben nincs megegyedve, akkor elég ok van a választás megsemmisítésére s az új választás kitűzésére, akkor majd meglátjuk, hogy szerkesztik a jegyzőkönyvet.

Gróf Dégenfeld József főispán respektál ezután Tóth Pál és Sziny Gyula orsz. képviselő szavára s a közfelkiáltással való választásnak azon gyakorlati alkalmazását védi, melynek alapján a t. főszolgabírók — két árva hanggal száz ellenében is — kinevezhetik a községi tisztviselőket, természetesen ajánlja a választás megerősítését. Majd Veszprémi István bizottsági tag szavai után előterjeszti az elnök főispán, hogy 3 félé indítvány terjesztett be, nevezetesen az állandó választmányé a választás erőssége mellett, a Simon Károly bizottsági tagé a választás megsemmisítésére és a Veszprémi Istváné a vizsgálat indítása céljából? Akként bocsátotta tehát szavazásra a kérdést, hogy a kik a kormánypártot illetőleg az állandó választmány javaslatait pártolják — álljanak fel.

És lön világhossz a teremben és felállanak a hívek és valának epen 43-an, akik a hadházi választás erősítése mellett fúni bizodalommal leszavaztak, míg akik a Hadház város többségének óhaját képviselték se több, se kevesebben, mint tizenhároman, amely szent szám reánk magyarokra, de egyzersmind martírságunknak is jelezője...

A közgyűlési határozat ellen máskülönben az a ridegen elutasított 765 hadházi választó polgár, kik a választás megsemmisítését kérték, felebeznél fog a közigazgatási bírósághoz, mely folyó év január hó elsejével kezdte meg működését.

Ezeknek utána pedig a kisebb ügyek intézettek el és a híveknek elkövetkezett a zsiros főispáni ebéd...

TARKA-ÉLET.

Szegény Abdullah.

A »Balaton« kávéház fekete pinczére, a híres Abdullah Emil bekeült a városi kórházba.

Beteg szegény Abdullah, köhécsel...

Sorvaszó-láz betegség emészti... A magyarországi hideg telek, a fővárosi idegbomlasztó élet nagyon megviselték a derék feketét...

Es a kórházi meleg szoba, a hóféhér párnás ágygal, már valószínűleg az utolsó előtti menedék, pihenő helye a vidám kedvű feketének...

Szegény Abdullah! Neki már csak álmaiban integetnek a messze puszták sugár czedrusai, pálmái, hajtogatva lombjaikat a képzeldő lábbeteg felé...

Es a keleti ég ragyogó kéksége, — a tó mellett piros hasu flamingók bontogatják szárnyaikat —, a pásztor fiúk méla danái az arabs pusztában s azok a mézes virágok, miket gyermekkorában fekete kezeivel koszoruba szaggatott, talán az anyja, talán az apja sirja felé? ... Mert hisz árva volt a hazájában is Abdullah... Mind csak álom, álom. Kezeit ha most utánuk kinyújtja, a láz fantasztikus virágai azonnal semmibe foszlanak s emberi szem soha nem látta alakok, rémek, vigyorgó csontpofával tánczolnak körülte, mintha csontos ujjakkal hivatnák is...

— Gyere, gyere szegény Abdullah, mi elvezetünk messze tengereken tulon-tulra, hol örök a nyár, dalol a madár is s hónál fehérebb lesz a szerecsen...

— Ni ez meg a sánta Szaid... Az meg ott Szulejmán a tevehajcsár fia... s a beteg Abdullah lázalmában mosolyog, a puszták vad nyelvén gagyogni kezd zavarosan, mint aki a szorbetől megrészegedett, mikor a szent dervis szamarának a füleibe is beletették az égő taplót? ... De pszt! Erről csitt... Allah nagy, Allah hatalmas és Mohamed az ő prófétája...

Messze napkeleten pedig egyre integetnek a pálmák, susognak a lombok... Izgató tündér tánczot tánczol a piros száju bajadér... Sivit a nádsip is... Csak a szegény Abdullah beteg, a messze idegen földön... Köhécsel, köhécsel a szegény fekete Emil...

Paulus.

Színház.

Tiszturak a zárdában. Ezt az igen kedves zenéjű és mulattató szövegű operettet, melyet színpadunkon már régen nem élveztünk, elevenítették fel tegnap este. Megis kellett nézni azt a hatást, melyet a fülbemászó zene és a kacagató jelenetek keltettek. Maga az előadás is olyan volt különben, mely ki-elégíthetett minden várankozást. — Kapossy Józsa (Louise) kedvenc és virgoncz volt, — énekszámai sikerültek. Szende Anna (Mária) játéka kissé fogyatékos volt, de minden énekszámaival, mivel hangja az este egész tisztán csengett, annál nagyobb sikert ért el. A két muskétás kapitány Sz. Nagy Imre (Gontran) és Bekessy (Brissage), de különösen az utóbbi, folytonos derűtségben tartották a közönséget. Sz. Nagy Imre szépen énekelt, Bekessy pedig a mellett, hogy bravurosán adta elő énekszámaikat, teljesen kiaknáta komikus szerepét. Locsárrekné (Opportuna nővér) és Sziklayanna (Bridin abbé) bő alkalmuk nyílt a ka-

czagtatásra, harsogott is a ház a nevetéstől, valahányszor ők a színpadon megjelentek. — Kabinet alakítás volt mindkettő. Hogy Szabó Irmának van egy kis hangja azt tudjuk. De az még nem elég arra, hogy olyan szerepet, mint a tegnapi ő játsza el. — Azokat a részeket, a melyeket ő játszott és énekelt tegnap este, el is ejtette alaposan. Tudni is kell énekelni, hát még oly h a m i s k á s a n, mint a hogy Simone szerepében kellett volna. Az ő éneke pedig csupán h a m i s v o l t. A többi szereplők jó ensemblét alkottak. Még a kar érdemel külön dicséretet, mely szépen és erőteljesen énekelte el az operába beillo részeket. A zenekar precziz vezetéséért és a kar sikeres betanításáért L i g é t i k a r m e s t e r é z a z é r d e m. A rendezésért S z i k l a y i l l e t i a d i c s é r e t.

A HIRLAPIRÓ.

— Prolog a debreczeni ünnepre. Irtá: Szávay Gyula, a Vidéki Hirlapírók Szövetségének alelnöke Előadják a debreczeni színházban 1897. február 12-én a vidéki hirlapírók nyugdíjintézete javára rendezett hangversenyen. —

Személyek:

Közvélemény	— —	Szabó Gizella k. a.
Génius	— —	Zivuska Jolán k. a.
Igazság	— —	Kubay Margit k. a.
Hirlapíró	— —	Szűts Jenő ur.
Gondolat	— —	Károly Ilonka k. a.
Lelkiismeret	— —	Raics Erzsike k. a.
Betű	— —	Szücs Margit k. a.
Papíros	— —	Péter Jolán k. a.
Nyomdafesték	— —	Schwartz Anna k. a.

Közvélemény.

Kié legyen hát ez a koszorú? Álltak előttünk immár hadvezérek, Emberbarátok, államferfiak, Költők, művészek, tudós feltalálók, Az istenség jegyének viselői, Kik önlelkükből szünek halhatatlant vagy boldogitnak millió halandót, S mi tetovázva ülünk itt tanácsot, És nem tudjuk, kit illet koszorunk.

Az évezred már nyugovóra hajlik, Piroslo arcczal int ránk alkonya, Uj évezred jön és az örök ember Teremt magának új isteneket, Esmény világa szerint változókat. Itt a határon, ahol csokolózik Az ifju és az öreg öreg ezerev, Csók-csattanásuk meleg mámorába Belé kell nekünk, muló isteneknek Lehelünk szinten lényünk szellemét, Jövőknek szóló végrendeletül. Itélőszékünk végezzen tehát, Válasszon a kor gyermeki közül, S akit kitüntet pályakoszorunk, Azé legyen a jövőnek joga, Az menjen az öröklő kor elé, mint Kiválasztott legkedvesebb fiunk.

Fejezzetek be vegre hát vitátok, S egyeztetek meg, hü tanácsadóim: Szárnyas lelkű, tűzverű Génius, S fontolgató, kevés szavu Igazság. Egyeztetek meg, mert mire a Nap Sötétlő szárnyával alkonyatba csap, A kerek földnek minden harsonája Itéletünket zengi a világra, Így akarom és így rendelem én, Birák bírāja: a Közvélemény!

Génius.

Halld hát a Géniust. Jelöltem az, Kit hæv ragad s dicsőség lelkesít; Esmények utján aki nagyra tör, Szárnyas lélekkel egben ringatózik, A föld göröngyén gyalog nem botorkál, És millőkért és ha kell, hal egyért; Kit valahányszor hi a hivatás, Egy rejtett, szent tűz mindig lángra lobbant

És felröpít a csillagok közé,
Mint egy magában égő üstökös.
Jelöltem az, kiből loboz az eszmény,
S magának ez teret, munkát keresvén,
Hajtja a világep kerekeit.
Birák birája, mindnyájunk vezére,
Te sem találhatsz a nagy pályabérre
Méltozbat, lásd, mirt ezeket itt.

Közvélemény.

Ugy érzem, hogy lelkem beszél belőled!
Nevezd hát néven pár ily hivatást,
Mert azt hiszem, hogy jó nyomon vagyunk,
(Igazsághoz.)
S ugy-e neked sincs rá ellenvetésed?

Igazság.

Az én jelöltem az, kit földi utján
Áldás kísér és igazság vezet.
Nem bámulat és hódolat a bére,
Nem csillogó fény: meleg szeretet.
Gyalogszerrel botorkál a göröngyön
Használtnívágyás égeti szívét,
Verejték az ő arca glóriája,
S megfogható jó mind, mit karja véd.
Az okos lelke az, maga a jószág
S a birodalma maga a valóság.

Géniusz.

Ott van például a nagy hadvezér,
Kiben a honfi és a katona,
Két isteni fogalom, egyesül.
Röpke szaván százezrek élte függ,
Egy toppantásán megrendül a föld,
Füstfelhőkbe rejtőzik a jövő,
Országot ad győzelme nemzetének,
Mig magának csak egy gondolatot,
Azt, hogy: „most bennem győzött nemzetem”,
Lehet-e fő méltóbb a koszorura?

Igazság.

Nagyobb előttem az emberbarát,
Ki jószágba fürdött a földet,
S kit űz és hajt és folyton tette készítet
A más nyomora, a más kenyere.
S ugy eszi a magát boldogan,
Ha tudja, hogy másoknak szinte van.

Géniusz.

S ha zordon alak tán a hadvezér,
Eőtűk álltak a költő s a művész,
A halhatatlanságnak ikrei;
Kik széjjel zuzzák, oldják lelküket,
Abból szedik ki a hü színeket,
S elő varázsszal színezik vele,
Képzelmek ideális szülöttét.

Igazság.

Képzelmek ideális szülötte
Gyönyörködtet és elbájoz vabóban,
De hát a lángész és tudás reális
Szülötte, nem nagyobb-e, szebb-e nálok?
S ki e szülöttnak apja és ki gyermekét
Szolgálatába adja a világnak:
A tudós feltaláló nem nagyobb-e,
Mint a költő és művész társai?

Közvélemény.

Arany igazság minden szavatok,
S nehéz a tisztém érzem köztetek.
De várjatok csak, van még korszakunknak
Egy nagy reményű serdülő fia,
Vasott és csintalan de csupa élet,
Napszámos és apostol egy személyben,
Sokszor követ el csinyt az én nevemben,
De meg nem tudok haragudni rá,
Mert mentsége mindenkor szellemes
És neki van legvégül igaza.
Ki tudja még mi leáz egyszer belőle?
Nem nő-e tul meglelt testvéreim,
Kikről megoszlik véleményetek?
Vizsgáljátok meg átlátó szemekkel,
Hátha belészerettek e fiuba.
Alljon élénk tüstént a hírlapíró.

Hírlapíró.

Uram, királyom, Közvélemény,
Leghivőbb szolgáló parancsodra vár.

Közvélemény.

Kiket hoztál magaddal jó fiu?

Hírlapíró

A hozzám tartozókat, kik nekül
Nem volnék Hírlapíró. Ezek itt,
Elváthatatlan munkatársaim,
A Gondolat s a Lelkiismeret,
Ezek pedig kis szolgálaim emitt;
Igy együtt a hadam s az arzenálom.

Gondolat.

Im én vagyok a röpke Gondolat,
Egy nyughatatlan szerepelni vágyó,
Forrongó szívü kaczer kis leány,
Komoly könnyekben volt előbb lakásom
Ott pompáztam uszályos diszruhákban
Szertartatosan, méltóságosan,
S ünnepek kellett lenni, amikor
Szeme elé kerültem embereknek,
A tudományok hétszeres lakatja
Templomba zártan őrzött a világtól,
Mint a sárkány a mesebeli tündért.
De jött az én királyim, ez az ifju,
Letörte a csikorgós zárat
És börtönömből megszabadított,
Azóta sorsom boldogság s öröm.
Szebbnél-szebb új ruhákba öltözöm,
Naponta pezsgős társaságba járok,
Ahol a tónust én ma am adom.
Van szővirágom, kincsem, drágaságom,
Szárnyas lovakkal fehér fogatom.
A fü kizöldül, merre elhalad
A Hírlapíró és Gondolat,
Ő hordoz engem s én lelkébe öntöm
Minden tüzem és minden drágagyöngyöm,
Most szárnyam a fenség egébe kapja,
Majd meg virágos rétre csalogatja;
Világverős korbácsot ad ma neki,
Holnap mosolygós pajkossága készíti,
Magamra néha alig ismerék,
S ő minden áldott uap belém szeret,
Mert ha szabály, hogy nincs uj a nap alatt,
De kivétel, hogy uj a Gondolat.

Géniusz.

E kis rokon tűzben fogantatott
Szikrákat hányó lelke melegít.

Lelkiismeret.

És én vagyok a Lelkiismeret,
Elváthatatlan munkatársa szintén,
Központi öre, belső fékezője
A szertelenbe vágyó Gondolatnak.
Amit az agy kipattant okosan,
A szív szűrőjén én mind át bocsátom,
S habját leszedve mérgét elhajtva
Viszem a kézen keresztül a tollba,
Meg-megszülni az eszmemagzatot.
A hírlapíró én avatom azzá,
Fegyelmi öre s megbüntetője
S jutalmazója itt van egy személyben. —
Hajókormányán delejtő vagyok,
Hegyuton őrtüz, me-sze látható,
A herculesi keresztutakon
Az irányoszlop s mérföldmutató.
A Gondolatnak erkölcs oktatója
Az indulatnak szelid alkotója,
A harsonák zengő harmoniája,
A koszoru-nyujtók fehér ruhája
Sötét képekhez az arany keret,
Szóval maga: a Lelkiismeret.

Igazság.

E kis rokonnak bizony hó a lelke,
És tulvilági csengés van szavában.

Hírlapíró.

Közvélemény, bemutatkoztak ime
Palyafutásom jó szeltemei,
A munkagép titkát most ismered,
Itélj magad, hogy mi az én erőm.

Géniusz.

A Gondolat.

Igazság.

A lelkiismeret.

Közvélemény.

Nem. Mind a kettő! A fény és meleg
Igy adja együtt a nap erejét.
S kis szolgálak, nektek mi a nevetek?

Betű.

Én a Betű vagyok. A hírlapíró
Belőlem sző ruhát a gondolatra.
Szép teste-lelke titkaiba ugy.
Mint én vagyok, nincs senki beavatva.

Glédába állunk a tiszteletére
S szavaljuk, ami szerepünkbe vág,
Nem ijedünk meg mérges olvasótól,
Máskép mért volnánk ólomkatonák?

S hogy mire visz a rend s az összetartás,
Kész példa rá a mi kormányzatunk:
Egy végtelenség a mi harczterünk,
Eg és föld ellen csatákat nyerünk
S mindössze csak harminczketten vagyunk.

Papiros.

Én vagyok a türelmes Papiros,
A Hírlapíró néma bámulója.
Meggyőződés, hogy az mind helyes,
Minek betűit ő hátamra rója.

Mindegy nekem, ha nagyur vesz kezébe,
Vagy utczavégen a cigány-poronty,
Nem tagadom meg demokratságom,
Hisz nyílt titok, hogy ősanym a rongy.

Sokat felir ő az én homlokomra,
Amin szemetek csak ugy átoson,
Széppel, jóval én is mindig betöltöm,
Oh csak félannyi volna hát a földön,
Amennyi van ugy a — papiroson.

Nyomdafesték.

Legvégül én vagyok a Nyomdafesték
Alázatos szolgálója e nagy urnak.
A holt Betű s a néma Papiros
Szinem előtt mind arcukra borulnak.

Én megcsókolom előbb a Betűt,
Csókomat ő a Papirosnak adja,
Megrezen a gép, — születik a lap, —
S mosolyogva fogja kezébe az atyja.

Milyen tekintet az, mit rávet ekkor!
Anyá nem nézi szebben magzatát!
Mi csókra csókot váltunk, százat, ezret!
Vastalpain a gép izgódva reszket
S böcsődalt mormol egész éjen át.

Hírlapíró.

Elég, elég no! buzgó kis eselédim.
A csacsogásuk magva az, uram,
Hogy műhelyemben kis király vagyok,
Magam töröm fel földem ugarát,
Magam szabom meg törvényeimet.

Jó szellemeim óvnak és emelnek,
Amit szerencsecsillagom kívánja, —
És száz irigy közt, kit sem irigyelve
Élek szegényen, élek szabadon.
De szegénységem morzsáiból én
Sok gazdagot boldoggá tehetek
És szabadságom szárnyaiból én
Királyi süvegekre adhatok
Diszitő tollakat.

Kincstáram is van.

Kifogyhatatlan annak belseje.
De mind e kincs nem olyan, mit a kalmár

A bolti portékákért elfogad.
Oly kincsek ezek, mint teszem a nap,
Vagy az eső, vagy a teremtő erő;
A millióknak köztulajdona
Nekem csupán a hatalom jutott,
Hogy azt elosszam az örökösök közt.
E hatalom a munkám voltaképen,
S munkámért bennem semmivel se több,
Mint például ama napszámosé,
Ki a pinczéből zsakokat cipel,
L-gyen a zsákban homok, vagy arany.

Génius (Közvéleményhez.)

Ezt már a Gondolat sugallta néki.

Igazság (Színtén.)

Inkább talán a Lelkiismeret.

Hírlapíró.

Nem ördögség az én foglalkozásom,
A vegykonyhámnak semmi titka nincs.
A festőnek sincs mása, mint ecsetje,
S egy pár színe, amelyet megkever
S vasznára felrak. — Mig műveit ő
A halhatatlanság számára festi,
S évszázadoktól kér csodálatot,
En a holnapnak rajzolok a máról
S figyelemnél nem kérek egyebet.
A vázlatrajznak tudom száz hibáját,
De a javítgatásra nincs időm,
Mert jön a holnap s táblám letörölve
Uj vázlatához szedem az anyagot.

Párosi kőből formál a művész
Örökbecsű, remeklő alakot.
En porszemekből összeraggatok
Sebteben ezt azt, minek czélja van,
S ha egy nap él is, amde nélkülém
Haszontalan pornál nem lenne több.

Dalol a költő a lugasok árnyán
Es dalt tanul tőle a csalogány.
Majd szó történetet, szörnyű meséket,
Az igazságnak hüve vonja mind be
Es nemzedékek könnye hull felettük.
En járok az élet nagy folyosóin
Egy-egy függőnyt csak felebbent kezem
Es szivdobbantó valóságban áll ott
A történetek eredetije.

Máskor viszont az ujságpapírosból
Függőnyt vonok a közönség elé,
Hogy eltakarjam a szeme elől
A meztelen mindennap képeit.
Ne lásson be a kulisszák közé
Hol problémákon töprenkedve jár
A pap, az orvos és a hírlapíró.

Igazság.

Közvélemény! ez egyszerű fiuban
Sokkal több rejlik, mint a mit elárul.

Génius.

Lelkének a szivünkhez kulcsa van!

Hírlapíró.

Égindulással és földszakadással
Nem jár az én mesterségem folyása;
Toll perczegetés a dobszó táboromban
Nincs harcainak véres áldozatja,
Testetlen legiómnak nyomában
Nem füstölög rom, nem jajgat nyomor,
S aratok mégis sok oly diadalmat,
Hogy megirigyl nem egy hadvezér.

Nincs összerakott arany garmadám,
De ha felüti bus fejét a szükség,
Vagy hét csapását küldi le az Ur,
Es tüzzel vassal pusztít idelent:
Felém fordul arczával a nyomor
Felém nyulnak az összetett kezek,
S hogy velem ekkor versenyt adakozzon,
Ahhoz szegény egy fejedelem maga!
S marad még pénzem márvány palotákra,
Hol a művészet és nemzeti kincsek

Diszhelye van. És vannak házaim,
Hol menhelyt talál a szenvedés.
Kérdezzétek meg, hogy a köveket
Ki hordta össze? És a szobrokat,
Hogy kiemelte talapzatukat?
Megszólalnak majd a néma kövek
Meg az érczajku szoboróriások;
Es azt kiáltja mind: »A hírlapíró.
S pénztárnoka, a közadakozás!

Tudós én nem vagyok. De a kevésre
A mit tudok, mindenkit megtanítok,
Es építő-kockákból kirakom,
— Hadd értse meg a vak s a gyerek is,
Hogy miből áll a világszerkezet
Mesterkedem, mikép a feltaláló,
Hogy közkinccsé teyem a czélszerűt
S cselesap mesekbe belecsuszlotom
Az abc-t és a kis egyszeregyet.
Eközben hinak, küldenek, lökdösődnek,
Itt koszoru hull, amott kő repül
A gőz, a villam idegeskedik,
Izzó lesz a kisműhely levegője
Már szur a szó sorsot tör bármi nesz
Szeném előtt a semmi karikáz
S vékony férgékent mászik a betű
Mi másnak olyan egyszerűnek látszik
Ma egytől egyig Columbus tojás.
Ma nem tud senki segíteni holnap?
Mindenki jobban tudta volna! — hajh:
Tanácsot adni bírálgatni készet
Oly könnyű mint jólakva értekezni
Az éhhalálnak szíptomairól! De,
Ujságot írni nem könnyű dolog!

Közvélemény.

El is hiszem én édes katonám,
Hiszen tebened egyesülni kell
A hadvezérnek s a közkatonának
A művésznek és a műpártolóknak,
A bölcs öregnek és a vig fiúnak,
Zsarnok apanak s lány szivű anyának,
Pályádnak büszke négyes fogatával
Esz, lendület, sziv, munkaszeretet,
E négy telivér sárkány fut rohanva
Es felkapod magadhoz egy kezdeddel
Utközben az egész világ baját
Egész világ vágyát és örömét
Máskor kezdeddel gyepőt igazítsz
Es hajrázod a telivéreket,
Mig lángot fuva egyszer összeesnek
S te más kezekbe dobva át a gyepőt
Az ut mellett koldusul ott maradsz.

Mondd Génius s Igazság ő-e az,
Kit szomján révedezve úgy kerestünk?

Génius

Ó az! Lelkemnek örököse ő.

Igazság.

Legyen tied hát ez a koszoru,
Küzdj és haladj te feltalált rokon
S ha elfáradsz, pihenjen álmódóva
Lázás fejed e hős babérokön.

Fényes hangverseny és műkedvelő előadás a
vidéki hírlapírók országos szövetségének nyug-
díjalapja javára.

Debreczeni városi színház.

Polyó szám. 139. Általános bérlet sz.

1897. február hó 12-én, azaz ma pénteken este
Gróf Degefeld József Debreczen
sz. kir. város és Hajdumégye főispánjának véd-
nöksége mellett műkedvelő hölgyek és urak
közreműködésével, felemelt helyárrakal.

MŰSOR:

I. Szakasz.

1. Hunyad-i induló. Előadja
helyben állomásozó 39. csász. és kir. gyalog-
ezred zenekara Krause Antal karmester ur
vezetése alatt.

2. **A hírlapíró.**

Prolog a debreczeni ünnephez.
Irta: Szávay Gyula, a vidéki hírlapírók
országos szövetségének alelnöke.

SZEMÉLYEK:

Közvélemény	Szabó Gizella k. a.
Génius	Zivuska Jolán k. a.
Igazság	Kubay Margit k. a.
Hírlapíró	Szűts Jenő ur.
Gondolat	Károlyi Ilonka k. a.
Lelkiismeret	Raics Erzsike k. a.
Betű	Szűts Margit k. a.
Papíros	Péter Jolán k. a.
Nyomdafesték	Schwartz Anna k. a.
1.)	Szikszai Irén k. a.
2.)	Muharosi Irén k. a.
3.)	Péter Olga k. a.
4.)	Szép Gizella k. a.
5.)	Czabán Margit k. a.
6.)	Juhász Jolán k. a.

Felvonás közben Rossini »Semiramis«
czimű dalművéből játszik a katonazenekar.

II. Szakasz.

3. Duett a »Trobadour« opera
második felvonásból. — Éneklik: Hirsch
Jenny k. a. és Bejczy György ur. Kiséri a
katonazenekar.

4. **Két év múltán.**

Vigjáték egy felvonásban. Irta: Almásy T.

Személyek:

Ervin	Komjáthy János ur.
Roxane	Komjáthy Jánosné urnő.
5. Magyar népdalok.	Énekli
B. Ruzsinszky Ilona urhölgy	Rácz
Károly zenekísérete mellett.	

Felvonás közben »Li-zt rhapsodiája« El-
adja a katonazenekar.

III. Szakasz.

6. **Czigány.**

Népszimű 2-ik felvonása. Irta Szigligeti Ede.

SZEMÉLYEK:

Zsiga, czigány	Szilágyi Vilmos ur.
Rózi, leánya	B. Békéssy R. urnő.
Gyuri unokaöccse	Kálmán Gyula ur.
Rebeka	Czabán Margit k. a.
Ferke, hajdu	Lőw József ur.
Kurta, gazdag agglegény	Zivuska Andor ur.
Esztike	Péter Olga k. a.
Mariska	Szűts Margit k. a.
Anna	Muharossy Irén k. a.
Zsuzsika	Péter Jolán k. a.
Sárka	Juhász Jolán k. a.
Panna	Szikszay Irén k. a.
Terka	Szép Gizella k. a.
Juliska	Lux Olga k. a.
Erzsike	Raics Erzsike k. a.
Juezi	Jankovich Szerénka k. a.
Ilona	Schwartz Anna k. a.

7. Szózat. Magyar vonós négyes
Hubay Jenőtől. Előadják: dr. Forrai András,
Uzonyi Géza, Márton Imre és Friedmann Jó-
zsef urak.

8. Férjhez menjek-e? Monológ Illo-
vay Hugótól, előadja: Czabán Margit k. a.

9. **Varázshegedű.**

Mozart operettje egy felvonásban.

Személyek:

Matieu, falusi zenész	Békéssy Gyula ur.
Georget	B. Ruzsinszky I. urnő.
Antal, kertészlegény	Kállay Luiza urnő.
10. Rákóczy kesergő.	Előadja:
Rácz Károly zenekara.	

Hangverseny után a »Bika« cukrásztermében
társasvácsora, amely után n. diszteremben
táncvigalom lesz.

Kezdeté 7 óra előtt tíz
perczel.

Holnap, szombaton, f. hó 13-án a műsor.

UGYANEZ.